

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Ochrana obchodního tajemství v českém právu
Protection of Trade Secret in Czech Law

Student:

Dušan Antel

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Pavel Godický

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student:

Dušan Antel

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208R011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Ochrana obchodního tajemství v českém právu
Protection of Trade Secret in Czech Law

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Obchodní tajemství a nekalá soutěž
  3. Právní ochrana obchodního tajemství
  4. Příčiny právních změn
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ČADA, Karel. *Know-how a obchodní tajemství*. 1. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví 2010. 284 s. ISBN 978-80-7282-087-0.

ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 315 s. ISBN 978-80-7357-505-2.

ŠTENGLOVÁ, Ivana et al. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1447 s. ISBN 978-80-7400-354-7.

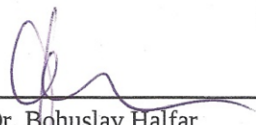
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Pavel Godický**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Ochrana obchodního tajemství v českém právu“ vypracoval zcela samostatně s použitím literatury uvedené v příloženém seznamu.

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....

Dušan Antel

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu bakalářské práce Mgr. Pavlu Godickému za vstřícný přístup, věcné připomínky a poskytnutí cenných rad při zpracování bakalářské práce

Obsah

1.	Úvod.....	8
2.	Obchodní tajemství a nekalá soutěž.....	9
2.1.	Nekalá soutěž v letech 1918-1938.....	9
2.2.	Poválečné pojetí nekalé soutěže	12
2.3.	Současné pojetí nekalé soutěže.....	17
2.3.1.	Hospodářská soutěž	21
2.3.2.	Dobré mravy soutěže	21
2.3.3.	Způsobilstvo přivodit újmu.....	21
2.4.	Pojetí obchodního tajemství za první republiky	22
2.5.	Pojetí obchodního tajemství v letech 1950 - 1998	23
2.6.	Současné pojetí obchodního tajemství	24
2.6.1.	Skutečnosti obchodní, výrobní nebo technické povahy.....	24
2.6.2.	Skutečnosti související s podnikem	25
2.6.3.	Skutečné či potenciální hodnoty skutečnosti	25
2.6.4.	Skutečnost není v obchodních kruzích běžně dostupná.....	25
2.6.5.	Vůle podnikatele k utajení skutečnosti	26
2.6.6.	Podnikatel adekvátně zajistí utajení skutečnosti.....	26
2.6.7.	Trvání obchodního tajemství	26
2.6.8.	Související instituce s obchodním tajemstvím.....	26
3.	Právní ochrana obchodního tajemství	31
3.1.	Obchodněprávní ochrana	31
3.2.	Ochrana v rámci obchodních korporací.....	34
3.3.	Pracovněprávní ochrana.....	34
3.4.	Ochrana trestněprávní	36
3.4.1.	Trestný čin nekalé soutěže	36
3.4.2.	Ostatní trestné činy související s obchodním tajemstvím	37

4.	Příčiny právních změn.....	39
4.1.	Historické srovnání nekalé soutěže	39
4.2.	Historické srovnání obchodního tajemství	41
5.	Závěr.....	43
	Seznam použité literatury a pramenů	44
	Seznam zkratk.....	46
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	47
	Seznam příloh.....	48

1. Úvod

Obchodní tajemství je součástí podnikatele, jsou to důvěrné informace, které je zapotřebí chránit. A právě ochrana obchodního tajemství a celý její vývoj ve mně vzbudil zájem. Je to hlavní důvod, proč jsem si práci na dané téma vybral a touto cestou bych si rád prohloubil své znalosti v dané sféře.

V první části své práce se budu věnovat podrobnému vysvětlení obchodního tajemství a pojmu nekalé soutěže, která s ním úzce souvisí. Budu též popisovat, jak byly vnímány v průběhu různých historických etap českého práva. Tedy v prvorepublikovém Československu a následně také v poválečném období. V této části rovněž popíši instituty s obchodním tajemstvím více či méně spojené zejména know-how, důvěrné informace a částečně také bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti. Další část věnuji problematice ochrany obchodního tajemství, především obchodněprávní ochraně.

Cílem mé práce bude popsat vývoj obchodního tajemství, srovnat a nalézt rozdíly v jednotlivých etapách tohoto vývoje. Pokusím se také pojmenovat příčiny právních změn, které postupem času od prvorepublikového Československa až po současnost vznikly. Konečně bych se chtěl zamyslet nad souladem současných ekonomických zájmů a prvků úpravy ohledně obchodního tajemství.

Zdroje, které využívám pro potřeby vypracování mé bakalářské práce, je zejména odborná publikace, zabývající se tématem. Publikace jsou nové i staršího data, abych mohl popsat patrný rozdíl v historickém vývoji. Většina zdrojů z období první republiky pochází z Archivu města Ostravy.

Ve své práci budu používat, metodu výkladu neboli interpretaci. Dále pro srovnávání jednotlivých období použiji komparaci a analýzu. V poslední části vyhodnotím zjištěné skutečnosti.

Domnívám se, že ochrana obchodního tajemství v českém právu bude velice rozdílná v závislosti na historickém vývoji, jelikož v první republice neexistoval obchodní zákoník v podobě, jak jej známe.

2. Obchodní tajemství a nekalá soutěž

2.1. Nekalá soutěž v letech 1918-1938

Zřejmě první známky ochrany proti nekalé soutěži jsou popsány v Císařském patentu, který byl roku 1859 vydán Františkem Josefem Prvním a to dne 20. prosince.

Níže uvedu příklady paragrafů, které svým charakterem připomínají ochranu proti nekalé soutěži. Jako první jsem narazil na § 38a, který říká, že majitelé obchodní živnosti nemají práva zhotovovat ani zpracovávat živnostenské výrobky, či je předělávat nebo opravovat.

Dále pak v §§ 46 až 49 se popisuje zlé užívání vnějšího označení. Popisuje se zde, že žádný živnostník není oprávněn přivlastňovat si protiprávně označení svého místa provozu nebo bytu, či různých veřejných listů, jméno, firmu, znak nebo zvláštní označení závodu, které náleží jinému tuzemskému živnostníkovi. Nesmí také tímto uvedeným způsobem falešně značit své výrobky, jakoby vyšli z jeho závodu. Takovéto jednání opravňuje domáhání se poškozeného u příslušného živnostenského úřadu, aby toto protiprávní pojmenování bylo ukončeno. Zde se nejedná pouze o přesné okopírování označení, ale i takovému, které je s mírnými změnami, ale běžnou pozorností je nelze rozeznat. Pokud byl čin spáchán vědomě, trestní řízení může začít až po nahlášení poškozeného, živnostník bude vyškrtnut ze živnostenského listu a bude a o výši trestu a škody rozhodne, dle volné úvahy, řádný soud. Jedná-li se ale o živnostníka z cizí země, může být reciprocita zachována, pokud tak daná země povolí.

O tom, jaké jsou účely společenstva, pojednává §114. Účelem společenstva je pěstovat pospolitého ducha a podporovat své členy v humanitárních, hospodářských a vzdělávacích věcech. Společenstva kromě toho, že mohou zřizovat sklady, tržnice, záložny či tržnice, mohou také odstraňovat obchodní zařízení, která ruší poctivou soutěž mezi členy společenstva.

15. června 1927 pak vyšel zákon 111 Sb., který podrobněji pojednával o Ochráně živnostenského podnikání a zákonu proti nekalé soutěži. Byla položena jistá hranice nevázané konkurenci a byly stanoveny předpisy, kterými bylo možno zamezit nekalé jednání neslušného konkurenta. Zákon proti nekalé soutěži umožňuje živnostníkům, obchodníkům a vůbec všem provozovatelům nějaké samostatné a výdělečné hospodářské činnosti, aby se

mohli domáhat žalobou zastavení nekalého jednání konkurenta, nahrazení vzniklé škody a potrestání jeho protiprávního činu. Uplatňovat svůj zákonný nárok proti nekale jednajícímu konkurentovi má právo pouze soutěžitel, případě jeho odborová organizace. Soutěžitelem se rozumí živnostník, který vyrábí nebo prodává zboží stejného nebo podobného druhu. K žalobě má právo ten soutěžitel, kterému byla způsobena škoda nekalým jednáním konkurenta. Žalobu bylo nutno podat nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy se postižený a tím pádem i žalobě oprávněný soutěžitel dozvěděl o protiprávním jednání činu konkurenta, jinak se trestný čin promlčí. Při trestních žalobách je lhůta k podání žaloby pouze šestitýdenní. Příslušný soud pro žaloby je ten, který se nachází v blízkosti sídla podniku či závodu, který se nekalé soutěže dopustil. Zákon taktéž stanoví tresty za přečiny a přestupky jednotlivých ustanovení zákona a trestá přečiny pokutou od 50 do 10 000 Kč nebo vězením od 3 dnů do jednoho měsíce a přestupky pokutou od 200 do 50 000 Kč nebo vězením od 14 dnů do šesti měsíců.(Ševčík, 1931)

Zákon o nekalé soutěži rozeznává následující druhy nekalého jednání, které je možné stíhat zákonem nebo domáhat se odškodného a jejich zamezení.(Ševčík, 1931)

Jednání proti dobrým mravům soutěže vůbec

Zprvé je to jednání proti dobrým mravům soutěže vůbec. Ten, kdo se dostane v hospodářském styku v rozporu s dobrými mravy soutěže a svým jednáním chce poškodit soutěžitele, může být žalován, aby se zdržel takového jednání a odstranil závadný stav. Který způsobil. Jestliže věděl, že jeho jednání je způsobilé poškodit soutěžitele, musí nahradit škodu jim způsobenou.(Ševčík, 1931)

Nekalá reklama

Dále pak se zde pojednává o nekalé reklamě. Zde se pojednává o soutěžiteli, který veřejně rozšiřuje o poměrech vlastního nebo cizího podniku údaje, jež jsou způsobilé oklamat a tím sjednat podniku výhodu na úkor jiných soutěžitelů. Může být žalován, aby se zdržel těchto údajů a odstranil závadný stav. Náleží zde zejména údaje o jakosti a množství zboží nebo výkonu, o nákupních pramenech, místech a poměrech odbytu, poměrech majetkových a úvěrových, o způsobu výroby nebo stanovení cen zboží nebo výkonu, o výrobních nebo obchodních metodách, o vyznamenáních nebo oprávněních, osobních poměrech, trvání nebo rozsahu podniku, o podnětu, příčině nebo účelu prodeje či výkonu nebo o stavu zásob.

Údajem se rozumí i vyobrazení nebo jakékoliv zařízení, které má slovní, písemný nebo tištěný údaj nahradit a je k tomu způsobilé.(Ševčík, 1931)

Nesprávné označování původu zboží

Nesprávným označováním původu zboží se rozumí každé označení, které je způsobilé vzbudit v obchodním styku nesprávnou domněnku, že zboží o které se jedná, je vyrobeno v určitém územním obvodu nebo v území určitého státu. Nerozhoduje, je-li nesprávné označení na zboží samotném nebo na jeho bezprostřední úpravě či na obalech nebo nádobách nebo bylo nesprávné označení použito v oznámeních, nápisech, vyhláškách, obchodních oběžnicích, cenících, účtech, průvodních listů atd. Nerozhoduje ani, je-li zboží nesprávně označeno přímo nebo nepřímo a to slovem či vyobrazením.(Ševčík, 1931)

Zlehčování

Jako další je zde popsáno zlehčování. Jedná se o toho, kdo v rámci soutěže provádí nebo rozšiřuje údaje způsobilé poškodit podnik, může být, pokud nedokáže jejich pravdivost, žalován, aby se zdržel těchto údajů i jejich rozšiřování, odstranil závadný stav a vzniklou škodu nahradil. Může být také žalován, aby na své náklady uveřejnil v několika časopisech, jež určí soud, odvolání zlehčení.(Ševčík, 1931)

Zneužívání podnikových značek a zevnějších zařízení podniků.

Zneužívání podnikových značek a zevnějších zařízení podniků. Tento druh nekalého jednání chrání soutěžitele, aby nebylo využito jméno, firmy nebo zvláštního označení podniku nebo závodu jiným soutěžitelem, a to takovým způsobem, že může v zákaznickém styku vzniknout záměna se jménem, firmou nebo zvláštním označením podniku či závodu, užívaným po právu již jiným soutěžitelem, může být zažalován, aby se zdržel takového užívání a odstranil závadný stav.(Ševčík, 1931)

Podplácení

Další druh nekalého jednání je popsán jako podplácení. To pojednává o tom, kdo v hospodářském styku buď z vlastního rozhodnutí nebo za příkazu podniku přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí nebo poskytne dar či jiný prospěch k tomu cíli, aby jejím nekalým postupem docílil pro sebe nebo pro někoho jiného přednost při soutěži, na úkor jiných soutěžitelů. Může být žalován, aby se zdržel tohoto jednání a nahradil škodu. Totéž platí o osobě ve službách nebo v příkazu podniku, která v hospodářském styku žádá přímo či

nepřímo a přijme nebo si nechá slíbit dar či jiný prospěch za tím účelem, aby nekalým postupem sjednal někomu přednost při soutěži na úkor jiných soutěžitelů.(Ševčík, 1931)

Nekalá soutěž osob pomocných a používání její zaměstnavatelem

Předposledním druhem nekalého jednání je nekalá soutěž osob pomocných a používání její zaměstnavatelem. Zaměstnanec, zmocněnec, jednatel nebo cestující přijatý výlučně pro určitý podnik, který je bez svolení majitele podniku výdělečně činný v soutěži i pro jiného konkurenta, může být žalován, aby se takového jednání zdržel. Stejně tak může být stíhán i konkurent, který takových služeb zaměstnance vědomě použije. K náhradě škody může být žalován jak zaměstnanec, tak konkurent, když věděl, že svým činem poškozuje podnik svého zaměstnavatele, eventuálně konkurenta.(Ševčík, 1931)

Porušování a využívání obchodních a výrobních tajemství

Jako poslední druh nekalého jednání je zde vyobrazeno porušování a využívání obchodních a výrobních tajemství. Tomuto druhu jsem se více věnoval v kapitole níže o vymezení obchodního tajemství v letech 1918-1938.

2.2. Poválečné pojetí nekalé soutěže

Souhrn právních norem, které upravují pravidla hospodářské soutěže, nazýváme soutěžním právem. Tato pravidla mohou být vyjádřena buď způsobem pozitivním, nebo způsobem negativním, tj. tak, že se vymezují podstaty soutěžních jednání, jež jsou v rozporu s dobrými mravy soutěže. Jednání, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže, se označuje jako nekalá. Nejobvyklejším způsobem úpravy soutěžního práva jsou předpisy o nekalé soutěži. Právo na ochranu proti nekalé soutěži náleží mezi práva průmyslová. (Stuna, 1967)

Funkce soutěžního práva spočívá především v ochraně soutěžitelů proti důsledkům jednání tvořících podstatu nekalé soutěže. Takovým jednáním (např. nekalou reklamou používající nepravdivých tvrzení o vlastnostech výrobků) si soutěžitel zjedná v hospodářské soutěži neoprávněné výhody před jiným soutěžitelem uvádějícím do oběhu výrobky téhož druhu, jejichž odbyt je tímto způsobem snižován. Soutěžní právo však tím současně chrání i spotřebitele v jeho zájmu na řádném uspokojování jeho potřeb, i zájmy celospolečenské. (Stuna, 1967)

V socialistických státech převládal do nedávné doby názor, že v rámci socialistického hospodářství není pro působení norem soutěžního práva místo. Skutečně také od vzniku

socialistického hospodářství byl význam těchto norem v socialistických státech omezen v podstatě na vztahy v mezinárodním obchodním styku, kde ochrana proti nekalé soutěži byla důležitým instrumentem pro ochranu zájmů socialistického hospodářství na zahraničních trzích. Výjimku v tomto vývoji tvořila Jugoslávie, kde na základě zavedení nového systému řízení národního hospodářství došlo po roce 1950 k značnému oživení soutěžního práva. (Stuna, 1967)

Lze dospět k závěru, že soutěžní právo se nemůže ve vztazích vyplývajících ze socialistického hospodářství uplatnit, pokud toto hospodářství je založeno na soustavě administrativně direktivního řízení. Nahrazení této soustavy novým systémem plánovitého řízení opírajícího se o široké využití zbožních peněžních vztahů vede i v socialistickém hospodářství nutně k rozvoji soutěžního práva. Vzhledem k zavádění zdokonaleného systému národního hospodářství lze tedy předpokládat, že kromě značného významu pro vztahy v mezinárodním obchodním styku se bude postupně zvyšovat i u nás význam soutěžního práva ve vnitřních hospodářských vztazích. (Stuna, 1967)

Soutěžní právo nevzniklo teprve za kapitalismu, jak bývá mnohdy nesprávně dovozováno. Jeho dějiny jsou tak staré, jako dějiny hospodářské soutěže. Rozmach hospodářské soutěže v druhé polovině XIX. Století vedl nutně i k rozvoji soutěžního práva. Koncem XIX. Století se projevuje již úsilí o mezinárodní ochranu proti nekalé soutěži. V roce 1891 došlo mezi řadou států k uzavření Madridské dohody o potlačování falešných údajů o označování původu zboží. V roce 1900 byla na revizní konferenci Pařížské úmluvy ochrana proti nekalé soutěži pojata i do této mezinárodní úmluvy (čl. 10 bis); tato mezinárodní ochrana poskytovaná Pařížskou úmluvou byla na dalších revizních konferencích doplněna a zpřesněna. (Stuna, 1967)

ČSR přistoupila od 5. října 1919 k Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví z r. 1883 ve znění washingtonské revize a postupně přistupovala i ke zněním dalších revizí. Od 30. Září 1921 přistoupila též k Madridské dohodě o potlačování falešných údajů o původu zboží z r. 1891. Ke kodifikaci soutěžního práva na území ČSR došlo zákonem z 15. července 1927, č. 111/1927 Sb., který platil až do 1. ledna 1950 kdy byl občanským zákoníkem č. 141/1950 Sb. Zrušen. (Stuna, 1967)

Platná úprava na ochranu proti nekalé soutěži je dosud obsažena v ustanovení § 352 občanského zákoníku č. 141/1950 Sb., které bylo novým občanským zákoníkem č. 40/1964

Sb. ponecháno v platnosti. V rámci připravovaného zákoníku průmyslových práv bude právo na ochranu proti nekalé soutěži zahrnuto jako jedno z průmyslových práv. (Stuna, 1967)

Mezinárodní ochrana proti nekalé soutěži je zajištěna ustanovením čl. 10 bis Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví; ČSSR se jí účastní ve znění lisabonské revize z r. 1958. V širším smyslu lze k této mezinárodní ochraně proti nekalé soutěži počítat i ustanovení Madridské dohody o potlačování falešných údajů o původu zboží z r. 1891 ve znění lisabonské revize z r. 1958 a Lisabonské dohody na ochranu označení původu a jejich mezinárodního zápisu z 31. října 1958, kterých se ČSSR rovněž účastní. (Stuna, 1967)

Jednání tvořící nekalou soutěž může být vymezeno buď ve formě tzv. generální klauzule, nebo vytčením jednotlivých podstat, popřípadě může právní úprava zvolit systém kombinovaný z obou forem. (Stuna, 1967)

Platná československá právní úprava je provedena ve formě tzv. generální klauzule, podle níž tvoří podstatu nekalé soutěže každé jednání v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže. Na této úpravě setrvává zásadně i návrh zákoníku průmyslových práv. Podle tohoto návrhu se prohlašuje za nekalou soutěž každá soutěžní činnost, která odporuje zásadám poctivého hospodářského styku v průmyslu nebo v obchodě, současně se však v návrhu uvádějí některá jednání tvořící podstatu nekalé soutěže. Navržená úprava se obsahově těsně přimyká k ustanovení čl. 10 bis Pařížské úmluvy. (Stuna, 1967)

Subjekty vztahů z nekalé soutěže mohou být kromě socialistických organizací i organizace nesocialistické, i občané.

K vymezení předmětu ochrany považujeme za nutné uvést:

- Pojem jednání je třeba z hlediska nekalé soutěže chápat v nejširším smyslu. Jednáním je tady nejen pozitivní činnost, ale i nečinnost, jestliže by pro zabránění omylu bylo třeba pozitivního jednání. Jednáním nekalé soutěže je zejména tedy i využití omylu v hospodářské soutěži.
- Jednání musí být vždy v rámci hospodářské soutěže. Musí tedy vždy jít o jednání projevující se v činnosti hospodářských subjektů navenek, která směřuje k týmž nebo podobným hospodářským výsledkům. Jednání nekalé soutěže nemůže tedy tvořit nikdy jednání, které není hospodářskou činností, ani jednání, které se neprojevuje v činnosti organizace navenek. Vztah

hospodářské soutěže však nemusí být dán již v okamžiku jednání. Stačí, jestliže se jednání děje vzhledem k soutěži budoucí.

- Aby jednání tvořilo podstatu nekalé soutěže, je třeba, aby šlo o takové jednání, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže. Jde tedy v podstatě o zásady, které mají základ v mravní oblasti. Jednáním příčícím se těmto zásadám je zejména i porušování cizího, známkového nebo vzorového práva, porušování cizího práva na ochranu obchodního jména nebo na označení původu, nekalá reklama, zlehčování jiného soutěžitele apod. (Stuna, 1967)

Návrh zákoníku průmyslových práv uvádí jako příklady takového jednání:

Jakékoli činy, které by mohly způsobit záměnu s organizací, s výrobky či s průmyslovou nebo obchodní činností soutěžitele. V těchto případech bude ochrana proti nekalé soutěži často konkurovat s ochranou poskytovanou právem známkovým, právem vzorovým a právem na ochranu označení původu. (Stuna, 1967)

Není třeba, aby k záměně skutečně došlo, stačí možnost záměny. Jde o objektivní zaměnitelnost. Pro závěr, zda může dojít k záměně, je rozhodující celkový dojem průměrného spotřebitele, obdobně, jako tomu je u ochranné známky. Aby výrobky, popř. jiné výsledky průmyslové nebo jiné obchodní činnosti soutěžitele byly předmětem ochrany, je třeba, aby měly osobitou povahu, která je pro soutěžitele příznačná. Uvádění falešných nebo klamavých údajů při provozování obchodu, které by mohly poškodit dobrou pověst organizace, výrobků anebo průmyslové nebo obchodní soutěžitele. (Stuna, 1967)

Pojem „uvádění“ je třeba chápat v nejširším slova smyslu. Nezáleží především na formě „uvádění“. Uvádění falešných nebo klamavých údajů se může stát i vyobrazením. Uváděním údajů může být i mlčení za takových okolností, které objektivně mohou vést ke klamnému nebo falešnému dojmu. Údaj je falešný, je-li nepravdivý. Rozhodující je objektivní nepravdivost, nezáleží na tom, zda jednající o nepravdivosti údajů věděl. Klamavý údaj může být i pravdivý. O nekalou soutěž jde v takovém případě tehdy, jestliže údaj, byť i sám o sobě pravdivý, může objektivně u spotřebitelů vyvolat klamný závěr (tak např. německý soud zakázal k žalobě lázní Piešťan v r. 1936 výrobci umělého léčivého bahna užívání údaje „minerální bahno“ s odůvodněním, že tento název, když je pravdivý, vyvolává u spotřebitelů klamný závěr, že jde o bahno přírodní, jež si veřejnost pod pojmem léčivého bahna obvykle představuje). (Stuna, 1967)

Podmínkou pro naplnění této podstaty jednání nekalé soutěže je vždy, že uvádění takových falešných nebo klamavých údajů je objektivně způsobilé poškodit dobrou pověst organizace, výrobků anebo průmyslové nebo obchodní činnosti organizace. Uvádění údajů nebo tvrzení při provozování obchodu, které by byly s to uvést v omyl o způsobu výroby, vlastnostech, způsobilosti k použití, množství nebo charakteristice výrobků. I zde je podmínkou objektivní způsobilosti údajů k vyvolání omylu. Na tuto způsobilost je třeba usuzovat podle celkového dojmu, jakým údaje působí na průměrného spotřebitele. Pokud jde o způsob výroby, náleží sem např. vyvolání omylu, že jde o rukodělný výrobek, o model, ačkoli jde o výrobek sériový, průmyslový. Pokud jde o vlastnosti a způsobilost k použití, náleží sem např. vyvolání omylu, že jde o výběrovou jakost, pravý med, přírodní víno, kávu prostou kofeinu, minerální vodu, atd., ačkoli výrobek této charakteristice neodpovídá. (Stuna, 1967)

Ochrana proti nekalé soutěži je založena na zásadě objektivní odpovědnosti. Stačí tedy, že jde objektivně o jednání nekalé soutěže, není třeba, aby ten, kdo se nekalé soutěže dopouští, jednal zaviněně. To platí pro všechny právní prostředky ochrany kromě uplatnění práva na náhradu škody, které i zde spočívá na zásadě zavinění. Právními prostředky ochrany proti nekalé soutěži jsou především návrh na zdržení se jednání tvořících podstatu nekalé soutěže a návrh na odstranění následků nekalým soutěžním jednáním vzniklých, popř. jsou-li jinak splněny podmínky odpovědnosti za škodu, má ustanovení § 352 odst. 1 o.z. z roku 1950 úpravu zvláštní, kterou je za platnosti tohoto ustanovení vyloučeno použít obecných ustanovení § 145 hospodářského zákoníku, popřípadě § 420 a 421 nového občanského zákoníku. Podle úpravy obsažené v § 352 odst. 1 o.z. z roku 1950 je podmínkou odpovědnosti za způsobenou škodu, aby škůdce věděl, že jeho jednání je způsobilé poškodit soutěžitele. Je tedy vždy třeba buď úmysl, nebo vědomá nedbalost. Toto zavinění se nepresumuje, takže je musí prokázat poškozený. Jakmile vstoupí v účinnost nová úprava zákoníku průmyslových práv, jímž ustanovení § 352 o.z. z roku 1950 bude zrušeno, budou se i v tomto případě podmínky odpovědnosti za škodu řídit obecnými ustanoveními § 145 hospodářského zákoníku, popřípadě § 420 a § 421 nového občanského zákoníku. Podle těchto ustanovení k odpovědnosti za škodu stačí jakákoli nedbalost, přičemž zavinění se presumuje, takže odpovědnosti se může škůdce zprostit, jen prokáže-li, že škodu nezavinil. (Stuna, 1967)

2.3. Současné pojetí nekalé soutěže

Definice je obsažena v §44 Obchodního Zákoníku, zákon č. 513/1991. Zde je napsáno, že nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži nebo hospodářském styku. Jednání musí být v rozporu s dobrými mravy a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům či dalším zákazníkům. Důrazně se nekalá soutěž a jakékoliv nekalosoutěžní jednání zakazují.

Níže uvedu výčet speciálních skutkových podstat nekalé soutěže. Je to zejména klamavá reklama. Je vymezena v § 45 obchodního zákoníku jako šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích nebo výkonech, které jsou způsobilé vyvolat klamnou a zjednat tím cizímu či vlastnímu podniku v hospodářské soutěži prospěch, který bude na úkor jiných soutěžitelů či spotřebitelů. Za šíření těchto údajů se dle zákona považuje sdělení mluveným slovem nebo psaným slovem, tiskem, vyobrazením, fotografií, rozhlasem, televizí či nějakým jiným sdělovacím prostředkem. Klamavým může být i údaj, podle výslovné zákonné úpravy, jestliže vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn, může uvést v omyl. Proto nelze uspět pouze s námitkou pravdivosti šířených údajů, aniž by byly šířené skutečnosti posuzovány v širším kontextu. (www.businessinfo.cz, 2010)

Klamavé označení zboží a služeb se podle § 46 rozumí každé označení, které může vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služby buďto, pocházejí z určitého státu, určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, či že vykazují zvláštní charakteristické znaky nebo zvláštní jakost. Ovšem nezáleží na tom, jestli bylo označení uvedeno bezprostředně na zboží, obalech, obchodních písemnostech apod. Stejně tak není rozhodující, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým se tak stalo prostředkem. Klamavým označením je i nesprávné označení služeb či zboží, k němuž je připojen dodatek sloužící k odlišení od pravého původu, jako výrazy „druh“, „typ“, „způsob“ a označení přesto může vyvolat mylnou domněnku o původu či povaze zboží. Pokud se v hospodářském styku již všeobecně vžil název, který slouží k označování druhu nebo jakosti zboží, nejedná se o klamavé označení. Je-li k němu připojen dodatek způsobilý klamat o původu, jako např. „pravý“, „původní“ apod., jedná se o klamavé označení. (www.businessinfo.cz, 2010)

Dalším případem může být vyvolání nebezpečí záměny. Obchodní zákoník zahrnuje pod tento pojem jednak použití názvu osoby, firmy nebo zvláštního označení podniku, již po právu užívaného jiným soutěžitelem. Dále pak použití zvláštních označení podniku nebo

zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů nebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků). V neposlední řadě také napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, pokud by ovšem nešlo o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něj lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil. Všechna tyto uvedené jednání jsou nekalosoutěžní pouze za předpokladu, pokud mohou vyvolat záměnu či klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěže. Zde tedy nejde o nebezpečí, na rozdíl od skutkové podstaty klamavého označení zboží či služeb, že se spotřebitel bude mylně domnívat, že se jedná o výrobky z určité oblasti, od určitého výrobce nebo mající určité vlastnosti, ale o nebezpečí vyvolání záměny či vytvoření mylné představy o spojení s podnikem, tedy že spotřebitel může zaměnit výrobky jednoho podniku s výrobky jiného podniku. Ochrana poskytovaná obchodním zákoníkem se v tomto případě částečně překrývá s ochrannou poskytovanou průmyslovými právy (vynálezy, ochranné známky apod.), ovšem existence těchto práv není podmínkou pro uplatnění práva na ochranu před nekalosoutěžním jednáním. (www.businessinfo.cz, 2010).

Následujícím případem je parazitování na pověsti. Předmětem ochrany je dle § 48 obchodního zákoníku pověst podniku, výrobků nebo služeb soutěže. Soutěžitel chce svým nekalosoutěžním jednáním parazitovat na pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěže a to proto, aby získal lepší výsledky pro vlastní nebo cizí prospěch podnikání, kterého by jinak nedosáhl. Tím pádem se zakazuje soutěžitelům jakkoli využívat existující pověsti, čímž dochází k překrytí s ostatními skutkovými podstatami, které také využívají pověsti jiného soutěže nebo jeho výrobků a služeb (např. vyvolání nebezpečí záměny). Využití pověsti se musí týkat pouze podniku, služeb či výrobků. Jiné hodnoty tímto ustanovením nejsou postižitelné. (www.businessinfo.cz, 2010).

Podplácení je dalším speciálním případem a je ve smyslu obchodního zákoníku jednáním, při kterém soutěžitel slíbí či poskytne či přímo nebo nepřímo nabídne jakýkoliv prospěch za takovým účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěže pro sebe nebo jiného soutěže přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži a to osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěže nebo je v pracovním či jiném obdobném poměru k jinému soutěži. Může se zde také jednat o osobu, která přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme úplatu za účelem prospěchu. Jednáním postihovaným

prostřednictvím této skutkové podstaty je tedy snaha o získání nekalým způsobem přednosti či jiné neoprávněné výhody na úkor jiných soutěžitelů. Není přitom rozhodující, zda soutěžitel, který nabídnul, slíbil nebo poskytl úplatek chtěnou přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu skutečně získal. (www.businessinfo.cz, 2010)

Nezbytným případem, který je zde potřeba uvést, je zlehčování. Je to jednání, kterým soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výrobcích nebo výkonech jiného soutěžitele nepravdivé údaje, které mohou tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Zlehčováním je i uvedení a rozšiřování pravdivých údajů o poměrech, výrobcích či výkonech jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží není, jestliže byl takovému jednání soutěžitel okolnostmi donucen.

Srovnávací reklama je dalším speciálním případem skutkové podstaty. Jedná se o jakoukoli reklamu, která výslovně nebo i nepřímou identifikuje jiného soutěžitele anebo zboží nebo služby nabízené jiným soutěžitelem. Zákon podrobně stanoví, za jakých podmínek je srovnávací reklama přípustná, jelikož tato reklama obsahuje přímý nebo nepřímý odkaz na konkrétního soutěžitele nebo produkt, je způsobilá přivodit značnou újmu. Níže je v bodech uvedeno, kdy je srovnávací reklama přípustná pokud:

- není klamavá nebo neužívá klamavé obchodní praktiky podle zvláštního právního předpisu,
- srovnává služby nebo zboží, které mají podobný charakter a jsou určeny ke stejnému účelu,
- poukazuje na objektivní srovnání jednoho nebo více základních znaků daného zboží nebo služeb, které jsou pro ně důležité, ověřitelné a charakteristické, mezi nimiž může být i cena,
- nevede k vyvolání nebezpečí záměny na trhu mezi tím, jehož výrobky nebo služby reklama podporuje, a soutěžitelem nebo mezi jejich podniky, zbožím nebo službami, ochrannými známkami, firmami nebo jinými zvláštními označeními, která se pro jednoho nebo druhého z nich stala příznačnými,
- nezlehčuje nepravdivými údaji podnik, zboží nebo služby soutěžitele ani jeho ochranné známky, firmu či jiná zvláštní označení, která se stala pro něj příznačnými, ani jeho činnost, poměry či jiné okolnosti, jež se jej týkají,
- se vztahuje u výrobků, pro které má soutěžitel oprávnění užívat chráněné označení původu, vždy jenom na výrobky se stejným označením původu,

- nevede k nepoctivému těžení z dobré pověsti spjaté s ochrannou známkou soutěžitele, jeho firmou či jinými zvláštními označeními, která se pro něj stala příznačnými, anebo z dobré pověsti spjaté s označením původu konkurenčního zboží, a
- nenabízí zboží nebo služby jako napodobení nebo reprodukci zboží nebo služeb označovaných ochrannou známkou nebo obchodním jménem nebo firmou. (www.businessinfo.cz, 2010)

Jakékoli srovnání odkazující na zvláštní nabídku musí jasně a jednoznačně uvést datum, ke kterému tato nabídka končí, nebo musí uvést, že bude ukončena v závislosti na vyčerpání zásob nabízeného zboží nebo služeb. Jestliže zvláštní nabídka nezačala ještě působit, musí soutěžitel také uvést datum, jímž začíná období, v němž se uplatní zvláštní cena nebo jiné zvláštní podmínky. (www.businessinfo.cz, 2010)

Jako předposlední speciální případ je uvedeno ohrožování zdraví a životního prostředí. Tímto jednáním soutěžitel zkresluje podmínky hospodářské soutěže tím, že provozuje výrobu, uvádí na trh výrobky nebo provádí výkony ohrožující zájmy ochrany zdraví anebo životního prostředí chráněné zákonem, aby tak získal pro sebe nebo pro jiného prospěch na úkor jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů. Podstatnými znaky skutkové podstaty ohrožování zdraví a životního prostředí jsou tedy:

- existence výrobků nebo služeb ohrožujících zdraví nebo životní prostředí a současně
- zkreslování podmínek hospodářské soutěže. (www.businessinfo.cz, 2010)

Posledním uváděným speciálním případem je pro mou práci nejdůležitější a to porušení obchodního tajemství. Je to jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl buď tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo se stalo jinak přístupným na základě pracovního vztahu k soutěžiteli či vlastním nebo cizím jednáním porušujícím se zákonu. (www.businessinfo.cz, 2010). Více se o tomto případě zabývám v kapitole 3.

2.3.1. Hospodářská soutěž

Zákon nestanovuje platnou definici a interpretace jsou různé jak z ekonomického, tak právního hlediska. Jedná se ovšem o soutěž v rámci obchodu a obchodních aktivit, v jejímž rámci je nutná existence trhu a subjektů (soutěžitelů), chtějících dosáhnout určitého hospodářského prospěchu. (Eliáš, 2007)

První částí soutěžního práva je nekalá soutěž, jejíž definice je popsána výše. Tato část se zaměřuje zejména na ochranu spotřebitele, ale také soutěžitele, kde důkazní břemeno je stanoveno ve prospěch spotřebitele.

V druhé části se pak nachází právo na ochranu hospodářské soutěže, které je veřejnoprávního charakteru.

2.3.2. Dobré mravy soutěže

Podobně jako u hospodářské soutěže i u dobrých mravů soutěže je přesné vymezení složité. „O rozpor s dobrými mravy soutěže (a vůbec o nekalou soutěž) se bude jednat tehdy, když budou narušeny principy výkonové soutěže, tj. takové soutěže, v níž si soutěžitel získává náskok oproti konkurentům kvalitnějšími výrobky, lepšími službami, nižšími cenami, nápaditější reklamou.” (Eliáš, 2007)

2.3.3. Způsobilost přivodit újmu

Poslední podmínkou naplnění nekalé soutěže je takzvaná způsobilost přivodit újmu. Újma nemusí vzniknout, ale dotyčný subjekt se může bránit ještě před tím, než daná újma vznikne. Zákon ale přesně nestanovuje rozsah újmy, která by měla případně hrozit.

Abychom mohli označit skutečnost za nekalou soutěž, musí být splněny všechny 3 výše uvedené podmínky. (Eliáš, 2007)

2.4. Pojetí obchodního tajemství za první republiky

Císařský patent z 20. prosince 1859, č. 227 vydaný Františkem Josefem Prvním, byl prvním předpisem, upravující obchodní tajemství na našem území. Byl to živnostenský řád pro celý rozsah říše. Je zde o něm jen minimum zmínek a to vše v souvislosti s nekalou soutěží.

Až v roce 1927 byl více rozvinut zákon o nekalé soutěži a to zákonem číslo 111/1927 Sb., a tím pádem došlo i k rozvinutí institutu obchodního tajemství. Je zde popsán jako jeden z druhů nekalého jednání. Hovoří o tom, že kdo jako zaměstnanec nebo učeň za trvání zaměstnaneckého poměru jiné osobě neoprávněně sdělí nebo zpřístupní obchodní či výrobní tajemství, které mu v důsledku jeho poměru v podniku bylo buď svěřeno, nebo se mu stalo jinak přístupným a které může být použito za účelem soutěže, může být žalován, aby se zdržel takového jednání. (Ševčík, 1931)

Žalován může být i ten, kdo neoprávněně za účelem soutěže sdělí nebo ve vlastní či cizím podniku užije obchodního nebo výrobního tajemství, jehož znalostí nabyl:

- a) jednáním vlastním nebo cizím, které se přičí dobrým mravům (vyzvědačstvím),
- b) jako jemu zvláště svěřeného tajemství, zejména z technických předloh, nákresů, modelů, šablon, stříhů, receptů, štočků, vzorků a vzorkovnic, ze seznamu zákazníků a z nákupních pramenů,
- c) u výkonu funkce, k níž byl povolán soudem nebo veřejným orgánem.

Tato ustanovení se ovšem nevztahují na používání znalostí a zručností, kterých zaměstnanec nebo učeň nabyl v pravidelném postupu své činnosti s vůli zaměstnavatele v jeho podniku konané. (Ševčík, 1931)

Legální definice obchodního tedy v tuto dobu ještě neexistovala, ovšem někteří autoři tehdejší doby se chopili příležitosti a vyložili si definici obchodního tajemství po svém. Uvedu zde příklad definice Karla Skály, který ji definuje jako „*skutečnosti – zvláštnosti výrobního a obchodního podnikání – na jejichž uchování v tajnosti má podnikatel hospodářský (nikoli jen soukromý) zájem a které též z toho důvodu se v podniku jako tajemství uchovávají. Tedy jen takové objektivní skutečnosti výrobního a obchodního podnikání, které jsou jednomu neb několika podnikům vlastní, sem spadají, nikoli takové, které jsou vůbec*

anebo všem konkurenčním podnikům známy. Je tedy třeba vztahu těchto skutečností k určitému podniku, není však třeba, aby šlo o nějakou zvláštnost vlastní jedině tomuto podniku. Zvláštnosti takové musí být tedy konkurenčně ocenitelné. Nemusí to být skutečnosti nové, stačí jen, že jsou ve veřejnosti neznámé. Rovněž výlučnost těchto skutečností není nutným předpokladem pojmu tajemství, můžeť současně v touž dobu mít více osob touž myšlenku, učinit stejný vynález a pod. K pojmu tajemství se nevyžaduje, aby skutečnosti, o něž jde, byly v podniku výslovně označeny za tajné, stačí, že z okolností povaha jejich jakožto tajemství vychází najevo.“ Skála (1927, s. 185).

Autoři Hamann, Drábek a Buchtela zobecňují obchodní a výrobní tajemství jako pojem podnikové tajemství. „Podnikovým tajemstvím možno označiti ony konkurenčně ocenitelné skutečnosti při provozování podniku, které jsou neznámy ostatním soutěžitelům a které v hospodářském zájmu podnikatele mají podle jeho vůle ostatním soutěžitelům zůstatí neznámy.“ HAMANN (1938, s. 333)

Zákon č. 111/1927 Sb., z roku 1927 platil až do 31. prosince 1950, kdy byl zrušen zákonem č. 141/1950 Sb., občanským zákoníkem.

2.5. Pojetí obchodního tajemství v letech 1950 - 1998

Od roku 1950 se nepoužíval pojem obchodní tajemství, nýbrž tajemství hospodářské, jehož definice byla obsažena především v zákoně č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů: „Hospodářským tajemstvím se rozumí vše, co je důležité pro hospodářskou činnost a v obecném zájmu má zůstat utajeno před nepovolanou osobou.“

Ve výše uvedeném zákoně je také zmínka o státním tajemství. Rozumí se ním vše, co v důležitém zájmu republiky, zejména v zájmu politickém, vojenském nebo hospodářském, má zůstat utajeno před nepovolanou osobou.

Jako poslední se zde nachází ještě zmínka o služebním tajemství. Tím se rozumí důležitá skutečnost, která souvisí s činností národního výboru, soudu, ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru nebo jiného státního orgánu, státní hospodářské, družstevní nebo společenské organizace a v obecném zájmu má zůstat utajena před nepovolanou osobou.

V tomto trestním zákonu je ještě popsáno ohrožení hospodářského tajemství a to v § 22. Je zde napsáno, že ten, kdo vyzvídá hospodářské tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě, nebo kdo hospodářské tajemství nepovolané osobě úmyslně vyzradí, bude

potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo nápravným opatřením nebo zákazem činnosti.

Stejně bude potrestán, kdo z nedbalosti způsobí, že se hospodářské tajemství stalo známým v cizině. Kdo hospodářské tajemství vyzvídá v úmyslu vyrazit je do ciziny, nebo kdo hospodářské tajemství úmyslně do ciziny vyrazí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta. Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 značnou škodu.

Právní úprava hospodářského tajemství (i státního a služebního) byla zrušena v roce 1998, a to zákonem č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých skutečností a zavedla zcela jinou koncepci ochrany utajovaných skutečností. Zároveň jím byl také novelizován trestní zákon a trestní řád, což zapříčinilo, že trestní ani mimotrestní právní předpisy kategorii hospodářského tajemství již neupravují. (Štenglová, 2010)

2.6. Současné pojetí obchodního tajemství

Pojem obchodní tajemství se stát od státu liší a tak se můžeme setkat s nejrůznějšími definicemi. Jelikož se má práce vztahuje pouze pro oblast českého práva, tak zde uvedu jedinou obecnou závaznou definici pro Českou republiku, která se nachází v § 17 Obchodního zákoníku. *„Předmětem práv náležejících k podniku je i obchodní tajemství. Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.“*

2.6.1. Skutečnosti obchodní, výrobní nebo technické povahy

Tyto tři druhy skutečností mají mezi sebou velice úzký vztah, proto se může stát, že se vzájemně prolínají, doplňují či na sebe navazují.

Nejvíce obsáhlou skupinou jsou skutečnosti obchodní. Zde se řadí seznamy našich klientů, seznamy zákazníků, seznamy dodavatelů, nákupní prameny, seznam zástupců, problematika cenové politiky a kalkulace, marketingové studie, formální úpravy tiskopisů a smluv atd.

Postupy, metody a vzory výroby spadají do skutečnosti výrobní povahy. Jsou zde například i postupy optimalizace, způsob kontroly a řízení výroby, dále pak požadavky na životní prostředí aj. (Čada, 2010)

Skutečnostmi technické povahy jsou technické plány a výkresy nebo síťové či jiné grafy postupu montáže apod., ale také dokumentace o technickém rozvoji nebo zlepšovací návrhy. (Čada, 2010)

Ovšem za předmět obchodního tajemství, se nedají považovat práva jiné osoby, některé skutečnosti, při jejichž utajování by došlo k porušování dobrých mravů a zásad poctivého obchodního styku, patentová práva na postup výroby a skutečnosti, které jsou zákonem z obchodního tajemství vyloženy. (Čada, 2010)

2.6.2. Skutečnosti související s podnikem

Zde se jedná o skutečnosti, které slouží nebo v budoucnosti budou sloužit k provozu podniku. Do této skupiny tedy spadá výrobní postup či strategie podniku, která má být použita v příštím období.

2.6.3. Skutečné či potenciální hodnoty skutečnosti

Skutečnostmi, mající alespoň potenciální hodnotu jsou významné zejména z hlediska celkového hospodářského výsledku, jsou zpeněžitelné či jinak hospodářsky využitelné. Nesnadno se rozpoznávají, jelikož na první pohled nemusí mít žádnou hodnotu, ale v rukou konkurence by mohly napáchat nemalé škody. Řadíme zde záznamy z porad, informace o méně seriózních dodavatelích, způsoby vyřizování reklamací a jiné. Při zneužití nastávají důsledky v podobě zvýšení nákladů podnikatele, zhoršení jeho postavení na trhu, zbytečné vynakládání prostředků na marketing apod. (Štenglová, 2010)

2.6.4. Skutečnost není v obchodních kruzích běžně dostupná

Obchodními kruhy se zde myslí osoby, které mohou sdělit informace konkurentům nebo samotní konkurenti, ať již skuteční či potenciální. Skutečnosti by tedy měly být známy jen velice úzkému okruhu pracovníků.

Nachází se zde ovšem i skutečnosti, které nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, ale mohou být známé vědecké veřejnosti. Dále se z obchodního tajemství

vyklučují návody k použití, dodávané neomezenému okruhu spotřebitelů, skutečnosti plynoucí ze všeobecně uznávaných norem, postupy a konstrukce opakovaně publikované v učebnicích a jiné. (Čada, 2010)

2.6.5. *Vůle podnikatele k utajení skutečnosti*

Aby se jednalo o obchodní tajemství, je také nutné subjektivní hledisko podnikatele, tedy jeho vůle k utajení skutečnosti, kterou musí odpovídajícím způsobem projevit, jedná se o tzv. teorii projevu vůle. (Štenglová, 2010) Ovšem záleží hlavně na podnikateli, jaká opatření poskytne k ochraně, jelikož konkrétní formu zákon nestanoví. Doporučuje se, aby se jednalo o výslovný písemný projev vůle, kterým jde jednoznačně potvrdit při případném sporu, že se jednalo o obchodní tajemství.

2.6.6. *Podnikatel adekvátně zajistí utajení skutečnosti*

Jakým způsobem bude zajištěno utajení skutečnosti, závisí na její povaze a hlavně na podnikateli. Obchodním tajemstvím se podle teorie zájmu stávají skutečnosti, se kterými je spjat podnikatelův objektivní oprávněný zájem k utajení. (Štenglová, 2010)

Podnikatel by měl tedy se svým písemným označením skutečnosti seznámit určitý okruh zaměstnanců, případně i obchodních partnerů. Zde bude zapotřebí faktický stav utajení, které představují ochrana hmotných nosičů (jejich uložení v trezorech, bankovních schránkách...), uložení smluvní povinnosti utajovat určité skutečnosti osobám, které se s nimi dostanou do styku (např. zaměstnancům) apod. (Štenglová, 2010)

2.6.7. *Trvání obchodního tajemství*

Obchodní zákoník popisuje zánik obchodního tajemství v § 19, kde je napsáno, že právo k obchodnímu tajemství trvá, dokud trvají všechny skutečnosti, uvedené v § 17. Je tedy logické, že zaniká odpadnutím alespoň jednoho znaku (tajemství se stane veřejně známé či podnikatel přestane zajišťovat utajení...), jelikož se jedná o neformální ochranu a vzniká při naplnění všech pojmových znaků. (Štenglová, 2010)

2.6.8. *Související instituce s obchodním tajemstvím*

Další instituty, které se vztahují k utajování určitých skutečností, jsou popsány v českém právním řádu. Jedná se zejména o know-how, důvěrné informace, bankovní tajemství a v neposlední řadě povinnost mlčenlivosti. (Štenglová, 2010)

Níže se pokusím tyto pojmy ve zkratce popsat.

2.6.8.1. Know-how

Tento pojem nemá na rozdíl od obchodního tajemství svou legální definici. Nejdeme ovšem o něm zmínku například v § 60, kde je napsáno, že pokud je nepeněžitým vkladem know-how, vyžaduje se i předání dokumentace, v níž je zachyceno.

Protože se tento pojem hojně využívá v praxi, tak se již dlouhou dobu teoretikové, právníci, publicisté a specialisté snaží o vymezení tohoto pojmu. Pokračování těchto snah však jen potvrzuje, že vymezení pojmu není snadné. Především díky dosavadním pracím, které dostatečně vymezují know-how, víme, co všechno si můžeme pod tímto pojmem představit. (Čada, 2010)

Z. Madar, jehož výsledky prací uvádí ve své publikaci K. Čada píše, že: „*know-how představuje návod „jak na to“, „vědět jak“, tedy výrobně technické, ale i technologické, organizační, obchodní či jiné poznatky, jež nejsou obvykle výsledkem tvůrčí činnosti, ale dlouholeté zkušenosti s optimálním průběhem určitého procesu, technologie a receptury...*“ Čada (2010, s. 33)

Výše uvedený autor dále cituje E. Brodského, ten tvrdí, že „*pod tímto pojmem rozumíme souhrn speciálních znalostí a zkušeností v jakékoliv oblasti výrobní, zemědělské, obchodní a podobně, umožňující provést určitý konkrétní úkol rychle s nejmenším vynaložením sil a energie. Mohou to být výrobní tajemství, receptury, formule, technická informace a dokumentace, nutné k výrobě určitého výrobku nebo využití některého technologického procesu nejvhodnějším způsobem. Jsou to výsledky pokusů, praxe a zkoušek, které umožňují tomu, kdo je získal, vyrábět něco, co by jinak buď vůbec nemohl vyrobit, nebo ne tak přesně a ekonomicky.*“ Čada (2010, s. 31)

V praxi bývají pojmy know-how a obchodní tajemství ztotožňovány, jde však o dva samostatné prvky, které se v některých místech propojují a v jiných zůstávají nezávislé. Know-how může a nemusí, na rozdíl od obchodního tajemství, představovat součást subjektu. Know-how se může vyskytovat i u nepodnikatelských subjektů, zatímco obchodní tajemství je zaměřeno vždy na podnikatelské subjekty. U obchodního tajemství je utajování podstatnou náležitostí, u know-how nikoli. (Eliáš, 2007)

2.6.8.2. Důvěrné informace

Podnikatelům je zajišťována ochrana, a to prostřednictvím obchodního zákoníku, proti neoprávněnému získávání, předávání, popřípadě rozšiřování informací z oblasti jejich podnikatelské činnosti. Nejširší, všeobecná, je ochrana pomocí obchodního tajemství. Nicméně institut obchodního tajemství není jediná možnost ochrany. Podnikatel je oprávněn v rámci uzavírání smluv využít institutu ochrany důvěrných informací. (Štenglová, 2010)

V § 271 obchodního zákoníku se určuje, že jestliže si strany, které spolu jednají o uzavření smlouvy, navzájem poskytnou informace označené jako důvěrné, nesmí strana, jež byly tyto informace poskytnuty, je nesmí prozradit třetí osobě, ani je nesmí použít v jiném souladu pro své potřeby, než bylo předem určeno, a to bez ohledu na to, zda dojde nebo nedojde ke konečnému uzavření smlouvy. Kdo tuto povinnost poruší, je povinen k náhradě škody, obdobně podle ustanovení § 373 a následujících.

Z toho ustanovení vyplývá, že si strany v zájmu uzavření smlouvy mohou poskytnout informace, které si přeje podnikatel utajit. Je pak rozhodující zájem podnikatele, zda chce dané informace utajit, či nikoliv. Nicméně se musí jednat o informace získané při uzavření smlouvy a nesmí se jednat o skutečnosti všeobecně známé. Tato ochrana, která je poskytnuta informacím, není na rozdíl od obchodního tajemství absolutní ochrana. Tudíž působí jen mezi osobami, které mají zájem uzavřít spolu smlouvu a které tyto informace označili za důvěrné. (Štenglová, 2010)

2.6.8.3. Bankovní tajemství

V zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, je v § 38 stanoveno, že se na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, vztahuje obchodní tajemství.

Před porušením bankovního tajemství poskytuje zákon ochranu klientům, nikoli bankám. U obchodního tajemství je tomu zcela naopak, kdy zákon přiznává právní ochranu podnikateli, který disponuje obchodním tajemstvím. (Štenglová, 2010)

Banka je povinna podat zprávu o všech záležitostech, které jsou předmětem bankovního tajemství, osobám pověřeným výkonem bankovního dohledu. Za porušení bankovního tajemství se nepovažuje výměna informací mezi Českou národní bankou a orgány

bankovního dohledu a obdobných institucí jiných států, jestliže předmětem výměny jsou informace o subjektech, které působí nebo hodlají působit na území příslušného státu.

Zde pro zajímavost také uvedu, které zprávy o záležitostech týkajících se klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, podá banka bez souhlasu klienta. V § 38 v zákoně č. 21/1992 SB., o bankách, jsou to tyto a podávají se jen na písemné vyžádání:

- a) soudu pro účely občanského soudního řízení,
- b) orgánu činného v trestním řízení, ovšem za podmínek, které stanoví zvláštní zákon,
- c) správce daně za podmínek podle daňového řádu,
- d) finančnímu arbitrovi rozhodujícímu podle zvláštního právního předpisu, který je ve sporu navrhovatele proti instituci,
- e) ministerstva financí za podmínek stanovující zákon,
- f) orgánů sociálního zabezpečení, kde klient dluží,
- g) zdravotních pojišťoven, kde klient dluží,
- h) soudního exekutora pověřeného provedením exekuce podle zvláštního zákona,
- i) Úřad práce České republiky ve věci řízení o vrácení finančních prostředků,
- j) Národního bezpečnostního úřadu, zpravodajské služby nebo Ministerstva vnitra při provádění bezpečnostního řízení podle zvláštního zákona .

Písemné vyžádání musí samozřejmě obsahovat údaje, podle kterých může banka příslušnou náležitost identifikovat.

2.6.8.4. Povinnost mlčenlivosti

Od obchodního tajemství je třeba odlišovat povinnost mlčenlivosti, která je zákonem stanovena. Zvláštní zákony ukládají tuto povinnost subjektům (zaměstnancům, orgánům, členům orgánů), které získávají údaje, jejichž zpřístupnění by mohlo způsobit osobám, kterých se týkají, materiální či nemateriální škodu. (Štenglová, 2010)

Taková povinnost je například obsažena v § 194 odst. 5 obchodního zákoníku, kdy jsou povinni členové představenstva vykonávat svoji působnost s péčí řádného hospodáře a také zachovávat o důvěrných informacích a skutečnostech mlčenlivost, jejich prozrazení třetím osobám by mohlo způsobit škodu společnosti.

Povinnost mlčenlivosti se vztahuje ke všem skutečnostem, se kterými při výkonu činnosti přišly subjekty do styku. Nevztahuje se tedy přímo na obchodní tajemství. V případě, že se subjekty při výkonu činnosti o obchodním tajemství dověděly, je pak samozřejmě i obchodní tajemství zahrnuto do povinnosti mlčenlivosti. Povinnost mlčenlivosti však nemůžeme odůvodnit obchodním tajemstvím, neboť by existovala v nezměněném rozsahu i bez něj. Obchodní tajemství pak zase není podmíněno povinností mlčenlivosti.(Štenglová, 2010)

3. Právní ochrana obchodního tajemství

Obchodní tajemství je nehmotným statkem, který má několikanásobnou ochranu z pohledu práva obchodního, občanského, správního a trestního.

Aby nám vznikl nárok na ochranu obchodního tajemství, je nutné, aby skutečnosti, které mají být předmětem, splnily obecné náležitosti, jež jsou vymezeny v § 17, který jsem popisoval ve své práci výše.

Úprava obchodně právní spočívá v ochraně absolutní, tu vymezuje § 20 Obchodního zákoníku, který stanovuje, že podnikateli přísluší právní ochrana proti ohrožení či porušení práva taková, jako při nekalé soutěži. Paragraf je odkazovací normou, který má za úkol poskytovat ochranu oprávněnému subjektu shodnou s ochranou proti nekalé soutěži. V §§ 53 – 54 je obsažena zákonná úprava nároků.

Na rozdíl od výše uvedené absolutní ochrany, která je spíše obecná skutková podstata, speciální skutkovou podstatu porušení obchodního tajemství v nekalé soutěži nalezneme v § 51 Obchodního zákoníku. Ten udává, že se jedná o porušování obchodního tajemství, jakmile jednající bez oprávnění svého nadřízeného zpřístupní, sdělí, či pro sebe nebo pro někoho jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dozvěděl:

- a) Tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z různých předloh, výkresů, návodů, modelů) na základě pracovního či jiného vztahu k soutěžiteli, popřípadě v rámci výkonu povolané funkce od soudce nebo jiného orgánu,
- b) Zákonu se přičítám vlastním nebo cizím jednáním.

3.1. Obchodněprávní ochrana

Obchodní zákoník poskytuje obě výše zmíněné ochrany, a to podle § 20 Obchodního zákoníku ochranu absolutní a dle § 51 ochranu relativní. Zde si uvedeme prostředky právní ochrany při nekalosoutěžním jednání, který je stanoven v Obchodním zákoníku § 53 a udává, že jestliže byly osobě porušeny či jinak ohroženy práva nekalou soutěží, může po rušiteli domáhat zdržení takového jednání a odstranění závadného stavu. Dále má možnost

požadovat přiměřené zadostiučinění v podobě peněžních prostředků, náhradou škody a vydání bezdůvodného obohacení.

3.1.1. Žaloba zdržovací

Jedná se o preventivní opatření, které má za úkol zamezit dalšímu protiprávnímu jednání. Žalobu lze podat za situace, kdy byla práva na obchodní tajemství porušena či ohrožena. Tento ochranný prostředek se dá využít pouze po dobu trvání ohrožování či porušení práv, po skončení zásahu do práva ji již nelze uplatnit. (Čada, 2010)

3.1.2. Žaloba odstraňovací

Žaloba odstraňovací se může překrývat za určitých okolností s žalobou zdražovací, jelikož směřuje k odstranění závadného stavu, nikoli však k úhradě škody. Není zde zapotřebí k uplatnění nároku zavinění, či jiné subjektivní podmínky. Je vázána na splnění hmotně právní podmínky, kde závažný stav nenastal a nebyly dosud odstraněny příčiny.

Nebyl-li zavedený stav zastavením činnosti odstraněn a nadále existují příčiny, tak má v tomto případě odstraňovací žaloba samostatnou povahu. (Čada, 2010)

3.1.3. Přiměřené zadostiučinění

Výše uvedené nároky byly preventivní povahy, ovšem tento nárok přiměřeného zadostiučinění má povahu satisfakční. Je uplatňováno až po porušení či ohrožení práv týkajících se obchodního tajemství.

Přiměřené zadostiučinění má být poskytováno přednostně v nehmotné podobě. Zde se myslí forma morální satisfakce, jakou je například omluva. Tato forma se využívá především u případů, kdy porušením či ohrožením práv byl ohrožen i goodwill společnosti, pověst podnikatele či mínění o produktech. Ovšem někdy pouhá omluva nestačí a nepokryla by ztráty činem vzniklé. V takovýchto případech se využívá zadostiučinění peněžité. (Čada, 2010)

3.1.4. Náhrada škody

Jedná se o hlavní a zároveň nejčastější způsob ochrany v rámci nekalé soutěže. Ovšem v souvislosti s dvojí ochranou obchodního tajemství, poskytovanou obchodním zákoníkem, kde je nutno zkoumat právní úpravu pro daný vztah, je otázka náhrady škody složitá.

Ve speciálním právním předpise, kterým je obchodní zákoník, jsou ustanovení o náhradě škody definovány v §§ 373 až 386 a dále pak § 757. V posledním zmiňovaném paragrafu se uvádí, že se režim škody uplatňuje, podle obchodního zákoníku, na veškeré případy, kdy škoda byla způsobena porušením povinností stanovených obchodním zákoníkem.

Náhrada škody upravená v obchodním zákoníku vychází z principu náhrady škody hmotné, jejím obsahem je jak škoda skutečná, tak ušlý zisk, který je třeba dokázat. Dle obchodního zákoníku je náhrada škody objektivní odpovědností, zavinění se neposuzuje. Aby však šlo o náhradu škody, vyžaduje zákon protiprávní úkon, vznik skutečné škody a příčinnou souvislost mezi protiprávností a vznikem škody.(Čada, 2010)

V občanském zákoníku, který je obecný právní předpis, je obsažena základní úprava náhrady škody. Nenachází-li se řešení otázky v obchodním zákoníku, tak se nadále řídíme ustanoveními v občanském.(Čada, 2010)

3.1.5. Vydání bezdůvodného obohacení

V §§ 451 až 459 občanského zákoníku je upravena odpovědnost za bezdůvodné obohacování. Píše se zde o něm jako o zvláštním závazkovém vztahu, jehož náplní je vydání bezdůvodného obohacení. Je to majetkový prospěch, který je získán plněním bez právního důvodu, neplatného právního úkonu, či plněním z již odpadlého právního důvodu. Z definice je patrné, že nárok na vydání bezdůvodného obohacení v souvislosti s obchodním tajemstvím může být uplatněn pouze za situace, kdy rušiteli díky využití skutečností z obchodního tajemství vznikl majetkový prospěch.(Čada, 2010)

Vzniká primární následek, díky kterému má obohacitel povinnost vydat bezdůvodné obohacení, které získal. V zákoně je tato povinnost formulována jako plná naturální restituce. Zde hraje roli otázka dobré víry. Nebyl-li však obohacitel v dobré víře, má povinnost vydat i užitky získané z bezdůvodného obohacení.(Čada, 2010)

3.2. Ochrana v rámci obchodních korporací

Jelikož je obchodní tajemství těsně spjata s podnikatelem a podnikem, najdeme v obchodním zákoníku specifickou úpravu ohledně akciové společnosti, kde je zakotvena úprava o ochraně obchodního tajemství před akcionáři vlastníci kmenové akcie. Ti mají právo účastnit se valné hromady, hlasovat v ní, požadovat a dostávat na ni vysvětlení týkající se společnosti, přičemž takto získané informace musí být určité a musí mít vypovídací hodnotu o společnosti. Akcionáři by měli mít za ideální situace stejný zájem jako společnost, jelikož prospěch společnosti je i jejich prospěchem. Ne vždy ale takto vypadá realita a podnikatel má tedy právo za určité situace chránit své obchodní tajemství před akcionáři. Neposkytnutí těchto informací může být rozhodnuto ze strany představenstva nebo následně dozorčí radou a to na základě § 180 Obchodního zákoníku, který říká, že jestliže z pečlivého podnikatelského uvážení vyplývá, že by mohlo poskytnutí informací přivodit společnosti újmu nebo jde o informaci důvěrnou podle zvláštního právního předpisu či je předmětem obchodního tajemství společnosti nebo utajovanou informací podle zvláštního právního předpisu.

Bohužel, toto právo je velice snadno zneužitelné v praxi, díky němuž může představenstvo zatajit určité pochybné skutečnosti před akcionářem. Z toho důvodu jsou nastaveny ze strany dozorčí rady kontrolní mechanismy či následně ze strany soudu, na který se může akcionář obrátit. Soud v těchto případech posuzuje dle § 17 obchodního zákoníku, jestli veškeré informace spadají do obchodního tajemství a má-li představenstvo povinnost poskytnout akcionáři dané informace.

3.3. Pracovněprávní ochrana

Jak jsem výše popisoval, podnikatel chrání a utajuje své obchodní tajemství. Přesto s ním musí seznámit, a to alespoň částečně, vymezený okruh svých pracovníků, tedy fyzických osob, které s obchodním tajemstvím přicházejí do styku v rámci své náplně práce. V tomto případě svěření celého nebo části tajemství není nijak dotčeno právo na obchodní tajemství, jelikož se nejedná o odtajnění obchodního tajemství, jak by se molo na první pohled zdát. Bohužel, jsou to právě zaměstnanci, či bývalí zaměstnanci, kteří jsou nejčastějším zdrojem úniku cenných informací, proto tyto informace ochraňuje i pracovní právo. (Čada, 2010)

Jednodušší je situace, pokud pracovní poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem stále trvá. Chtěl by po dobu trvání tohoto pracovněprávního vztahu zaměstnanec vykonávat výdělečnou činnost ve stejném nebo blízkém oboru zaměstnavatele, musí získat od svého zaměstnavatele k této činnosti povolení. Pokud by povolení zaměstnanec nedostal, jednalo by se o porušení pracovní kázně s možnými sankcemi. (Čada, 2010)

Druhá situace, která je komplikovanější, nastává v okamžiku, když pracovní poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem již skončil. Tuto problematiku upravuje zákon číslo 262/2006 Sb., zákoník práce, konkrétně pak v konkurenční doložce, která je obsažena v § 310 a § 311, kde se pracovník zavazuje, že po skončení pracovního poměru se, nyní už bývalý zaměstnanec, nebude pracovat ani podnikat ve stejném nebo podobném oboru po přesně určenou dobu od data ukončení pracovního poměru. Bude-li takovéto ujednání porušeno, hrozí bývalému zaměstnanci smluvní pokuta. (Čada, 2010)

Pro lepší představu zde uvedu i příklad smlouvy, kterou podepisují pracovníci ohledně mlčenlivosti a obchodního tajemství. Smlouvu mi poskytl pracovník Advokátní kanceláře v Přerově a je v takovémto znění:

Obě smluvní strany prohlašují, že všechny skutečnosti, údaje a informace týkající se druhé smluvní strany získané jakýmkoli způsobem během přípravy nebo plnění této smlouvy, které nejsou smluvní stranou běžně zveřejňovány nebo nezbytně sdělovány třetím osobám, jsou informacemi důvěrnými. Smluvní strany se zavazují zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, údajích a informacích týkajících se druhé smluvní strany, které mají povahu důvěrných informací a/nebo obchodního a bankovního tajemství, o kterých se dozví v souvislosti s plněním této smlouvy, a zavazují se, že důvěrné informace nesdělí ani jiným způsobem neposkytnou třetí osobě, nevyužijí je pro sebe ani pro jiné osoby a zajistí přiměřenou ochranu a utajení těchto důvěrných informací. Závazek mlčenlivosti jsou smluvní strany povinny zachovávat po dobu účinnosti smlouvy a zároveň i po ukončení účinnosti této smlouvy, a to po dobu, po kterou nebudou tyto důvěrné informace veřejně známé.

3.4. Ochrana trestněprávní

V první řadě je třeba napsat, že v trestním zákoně nenalezneme žádnou úpravu skutkové podstaty, díky ní by byla poskytována trestněprávní ochrana obchodnímu tajemství přímo. I přes to lze neoprávněným získáním, vyzrazením, využitím, nakládáním či dalšími útoky proti obchodnímu tajemství naplnit několik skutkových podstat trestního zákona a spáchat tak různé trestné činy. (Štenglová, 2005)

Proto, aby mohla být fyzická osoba stíhána za trestný čin, je nutné současně naplnit více zákonných předpokladů. Tak především musí být fyzická osoba starší 15 let (v tom případě hovoříme o mladistvých, jejichž trestní odpovědnost však nevzniká v plném rozsahu) resp. 18 let (plná trestní odpovědnost). Trestní odpovědnost osob mladších je vyloučena. Druhou podmínkou je, aby fyzická osoba v době spáchání trestného činu nebyla nepříčetná. Nepříčetností se rozumí takový stav, kdy osoba nemůže rozpoznat protiprávnost svého činu nebo ovládat své jednání. Ke vzniku odpovědnosti trestněprávní je třeba zaviněné jednání ve formě úmyslu (trestní zákon může stanovit, že postačí i zavinění z nedbalosti). U nekalosoutěžního jednání je důležité zmínit, že trestně odpovědná může být i právnická osoba. (Štenglová, 2005)

3.4.1. Trestný čin nekalé soutěže

Skutkovou podstatu trestného činu nekalé soutěže může naplňovat nekalosoutěžní jednání. Na ochranu obchodního tajemství se vztahuje hned několik ustanovení. V § 149 trestního zákona je obsažena nejobecnější úprava, která říká, že osoba, která jednáním, jež je v rozporu s předpisy upravující soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, ohrozí chod nebo rozvoj podniku, či poškodí dobrou pověst společnosti, bude potrestán odnětím svobody v rámci až jednoho roku, peněžním trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. (Štenglová, 2005)

Jelikož uvedená skutková podstata odkazuje na předpisy upravující soutěž v hospodářském styku, tak se jedná o normu mající blanketní charakter. V tomto případě jde o ustanovení § 44 až § 52 obchodního zákoníku, tedy o nekalou soutěž. A jelikož je porušování obchodního tajemství jednou ze skutkových podstat nekalé soutěže, stává se tím pádem i předmětem trestněprávní ochrany. (Štenglová, 2005)

Z výše uvedených skutečností tedy vyplývá, že jsou trestné jen ty útoky, které jsou obsaženy v § 51 obchodního zákoníku. Jiné jednání tedy nebude trestným činem. To však

neznamená, že by trestněprávní odpovědnost byla zcela vyloučena. Může tedy jít o jiný trestný čin, který bude uskutečněn podle jiných skutkových podstat.

Trestněprávní ochrana dle § 149 trestního zákoníku je ovšem užší než obchodněprávní. Vyžaduje jednání na úkor soutěžitele. Dále nestačí pouze nekalosoutěžní jednání dle § 51 obchodního zákoníku, ale pachatel musí takovým jednáním, buď poškodit dobrou pověst soutěžitele, nebo ohrozit chod či rozvoj podniku soutěžitele. (Štenglová, 2005)

3.4.2. Ostatní trestné činy související s obchodním tajemstvím

S obchodním tajemstvím související i jiné skutkové podstaty nalezneme v trestním zákoně. Níže uvedu menší výčet dalších trestních činů, které na rozdíl od trestného činu nekalé soutěže nemají obecnou skutkovou podstatu, ale jsou spíše speciálním trestným činem: (Štenglová, 2005)

- (§ 127 Trestního zákoníku) Porušování závazných pravidel hospodářského styku,
  - Vyžaduje získání neoprávněné výhody ve značném rozsahu a porušení pravidel hospodářského styku zvláště závazným způsobem.
- (§128 Trestního zákoníku) Zneužití informací v obchodním styku,
  - Obsahuje dvě samostatné skutkové podstaty, které mohou být vztaženy k ochraně obchodního tajemství. Nejdříve se může jednat v rámci ochrany rovných podmínek hospodářské soutěže o kohokoli, kdo má z titulu svého zaměstnání, povolání, funkce či postavení přístup k doposud veřejně nepřístupným informacím za účelem opatřit sobě či někomu jinému z těchto informací prospěch. Dále pak se v tomto paragrafu pojednává o porušení zákazu konkurence. Není trestné samotné nakládání se získanými informacemi, ale zde je trestnost dána až jejich zneužitím.
- (§ 151 Trestního zákoníku) Porušování průmyslových práv,
  - Zajišťuje ochranu technické tvůrčí činnosti v oblasti práv průmyslových a požitky z nich plynoucí. Ochrana je poskytována pouze vynálezům, průmyslovým a užitným vzorům a topografií polovodičových výrobků, jež jsou prvotně chráněny patentem, zápisem v rejstříku či osvědčením.

- (§ 152 Trestního zákoníku) Porušení autorských práv, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi,
  - Zde nás zajímá porušování práv k databázi, která jsou v zákoně číslo 121/2000 Sb., definována v § 88 jako soubor nezávislých děl, údajů či jiných prvků, které jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a individuální jsou přístupny elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření. Jsou to například různé adresáře, které v sobě uchovávají informace o zákaznících či dodavatelích a jsou to tedy informace označovány a chráněny jako obchodní tajemství.
- (§ 178 Trestního zákoníku) Neoprávněné nakládání s osobními údaji,
  - Toto ustanovení je úzce spjato se základním lidským právem a to práva na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním či jiným zneužíváním údajů o své osobě. V našem případě se jedná o sdělení či zpřístupnění osobních údajů o někom jiném subjektem, který dané informace získal v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání nebo funkce. Dojde tak k porušení mlčenlivosti, která mu byla stanovena právním předpisem.
- (§ 239 Trestního zákoníku) Porušování tajemství dopravovaných zpráv,
  - V tomto paragrafu se mluví o úmyslném porušení tajemství, ať už uzavřeného listu či jiné písemnosti při poskytování poštovní služby či jinou dopravní službou, datové, textové, hlasové, zvukové či obrazové zprávy posílané prostřednictvím sítě elektronických komunikací aj., které bude potrestáno odnětím svobody až na dva roky nebo zákazem činnosti.
- (§257 Trestního zákoníku) Poškození a zneužití záznamu na nosiči informací
  - Objektem ochrany je hlavně zájem na ochraně dat uložených na nosiči informací proti neoprávněným změnám a jejich neoprávněnému použití a ochrana počítače či jiného zařízení telekomunikace před neoprávněnými zásahy.

4. Příčiny právních změn

V poslední kapitole se díky nabytým vědomostem ohledně obchodního tajemství a nekalé soutěže v českém právu, budu věnovat srovnávání jejich jednotlivých výkladů v rámci různých etap historie a polemizovat nad tím, proč tyto změny vůbec vznikly.

4.1. Historické srovnání nekalé soutěže

V Císařském patentu, který roku 1859 vydal František Josef První, není nekalá soutěž definována přímo, jsou zde jen určité náznaky proti nekalému soutěžení. Popisuje se zde, že žádný živnostník není oprávněn přivlastňovat si protiprávně označení svého místa provozu nebo bytu, či různých veřejných listů, jméno, firmu, znak nebo zvláštní označení závodu, které náleží jinému tuzemskému živnostníkovi. Nesmí také tímto uvedeným způsobem falešně značit své výrobky, jakoby vyšli z jeho závodu.

15. června 1927 vyšel zákon 111 Sb., ve kterém se tato myšlenka dále rozvíjí a dělí na více částí. Jsou to tyto části:

- nesprávné označování původu zboží,
- zneužívání podnikových značek a zevnějších zařízení podniků.

Objevili se zde i nové případy, na které se dříve nebral zřetel. Nejvýznamnějším bylo zřejmě jednání proti dobrým mravům soutěže vůbec, které obecně stanovovalo, že soutěžitel může být žalován už jen z toho důvodu, že svým jednáním v hospodářském styku bude v rozporu s dobrými mravy soutěže a bude chtít svým jednáním poškodit soutěžitele. Přibýly také druhy nekalého, jednání jako jsou:

- podplácení,
- nekalá soutěž osob pomocných a používání její zaměstnavatelem,
- zlehčování,
- porušování a využívání obchodního a výrobního tajemství.

Toto rozvinutí vzniklo v závislosti na vývoji společnosti. Právo všeobecně reaguje na vývoj společnosti, a jelikož v dřívějších dobách vesměs fungovali jen menší živnostníci, tak nebyla potřeba dalšího rozlišování nekalosoutěžního jednání. Postupem času ale začaly vznikat větší firmy, které se chtěli proti takovému chování více chránit a tím pádem se i právo muselo této ochraně přizpůsobit a specifikovat ji ve svém výkladu.

Zákon z 15. července 1927, č. 111/1927 Sb., platil až do 1. ledna 1950 kdy byl občanským zákoníkem č. 141/1950 Sb. zrušen. Z tohoto zákona je zřejmé, že subjekty vztahů z nekalé soutěže mohou být kromě socialistických organizací i organizace nesocialistické, i občané. Ustanovení mělo povahu generální klauzule a zakazovalo protikonkurenční jednání rozporná s dobrými mravy soutěže. Bylo to, vzhledem k existujícím politickým a ekonomickým podmínkám, do československého právního řádu promítnuto jen s ohledem na stávající mezinárodní závazky státu, jelikož v období totalitního režimu nelze hovořit o volné hospodářské soutěži a tudíž ani o nekalé soutěži.

Poslední a zároveň v současnosti platnou úpravou je zákon č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, který na rozdíl od předchozích vymezení skutkových podstat proti nekalé soutěži vymezuje pojem srovnávací reklama. Ta výslovně nebo i nepřímo identifikuje jiného soutěžitele anebo zboží nebo služby nabízené jiným soutěžitelem a je způsobila přivodit značnou újmu.

V devadesátých letech dvacátého století začal velký rozmach podnikání a to jak fyzických, tak právnických osob. Bylo to dáno díky Sametové revoluci roku 1989 a pádu komunismu, který soukromé podnikání zakazoval. Díky takovému vývoji vzniklo na trhu spoustu nových společností a tím pádem se zde objevila i větší konkurence. Nastal také rozvoj mediálních a informačních technologií a tím pádem i zvýšení množství reklam.

V těchto letech se začínala čím dál tím více rozvíjet ochrana životního prostředí a hlavně i zdravotního stavu zdejší populace. Z tohoto důvodu vznikla ochrana proti skutkové podstatě ohrožování zdraví a životního prostředí, která zajišťovala opatření proti soutěžiteli využívat zastaralé, ale levnější technologické postupy, které však ve větší míře ohrožují lidské zdraví či životní prostředí ve větší míře, než modernější postupy.

4.2. Historické srovnání obchodního tajemství

Císařský patent byl prvním předpisem, vydaný 1859 na našem území, který jen mírně nastiňoval ochranu obchodního tajemství a to v části o zrušení pracovního poměru při vyzrazení výrobního tajemství.

Menší rozvoj tohoto institutu nastal v roce 1927 zákonem č. 111/1927 Sb. proti nekalé soutěži, kde byl tento pojem označován jako obchodní a výrobní tajemství a chránilo živnostníky, aby jejich zaměstnanci neoprávněně nesdělovali informace, nabyté při pracovním poměru. V zákoně se ale nevyskytovala žádná definice, která by pojem obchodního tajemství nějakým způsobem konkretizovala. Tato otázka byla svěřena soudům, které měli ve spravedlivém pochopení všech zájmů najít v konkrétním případě správné řešení, a definice nebyla nutná, i když řada poválečných autorů se chopila příležitosti a vyvinula vlastní definici. Není tedy divu, že výše uvedený zákon byl zrušen zákonem č. 141/1950 Sb., občanským zákoníkem.

Na rozdíl od prvorepublikového podání obchodního tajemství se již od roku 1950 mluví o tajemství hospodářském. Jeho definice byla obsažena především v zákoně č. 140/1961 Sb., trestního zákoníku. Vyskytují se zde například i nové pojmy, jako je státní tajemství a služební tajemství.

Bohužel bylo opět hospodářské tajemství spíše neurčitým pojmem, v poválečném období tedy bylo možno postihnout kohokoliv, kdo někdy s druhým prakticky pouze hovořil o výkonu své práce. Není se tedy čemu divit, že byl tedy 1. července roku 1990 zákon rehabilitován zákonem č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci.

Veškerá právní úprava hospodářského, státního či služebního tajemství byla roku 1998 zrušena zákonem č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých skutečností. Zavedla se zcela jiná koncepce ochrany utajovaných skutečností. Trestní zákon a trestní řád byl jím taktéž novelizován. To mělo za následek, že kategorii hospodářského tajemství právní předpisy již neupravovaly.

Zákon č. 412/2005 Sb., nabyl účinnosti 1. ledna 2006. Jedná se o zákon o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti a byl jím zrušen předpis z roku 1998 o ochraně utajovaných skutečností a byl nahrazen pojmem utajované informace.

Od 1. ledna 1992 nabyl účinnosti zákon č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku, který dává obchodnímu tajemství již jiný způsob právní ochrany. Nenajdeme jej v trestním zákoně, či trestním zákoníku v takovém znění, jako tomu bylo v minulých letech.

Z nynější zákonné definice je patrné, že vymezení pojmu obchodní tajemství je naproti prvorepublikové úpravě rozvinutější, jelikož má v sobě zahrnuty nejen skutečnosti povahy obchodní a výrobní, ale také technické povahy.

V dnešní době se neplánují žádné velké změny jak v obchodním, tak trestním zákoníku, tudíž nelze konstatovat, jak se bude právo o obchodním tajemství dále vyvíjet. Mění se pouze jeho komentář, který je díky řešeným případům upravován Vrchním soudem.

5. Závěr

V průběhu zpracovávání mé práce, jsem si nemohl nevšimnout, že problematika obchodního tajemství v českém právu je velice obsáhlá a souvisí s ní spousta podstatných oblastí obchodního práva. Je propojena také s právními odvětvími, jako je právo trestní, ústavní, pracovní a správní. Bylo by tedy velice obtížné ji kompletně celou zahrnout do jedné bakalářské práce, nicméně jsem se snažil vystihnout to podstatné, co vývoj tohoto pojmu doprovázelo a ukázat je v jednotlivých etapách vývoje naší země.

Cíl mé práce spočíval ve zjištění výkladu obchodního tajemství a nekalé soutěže v historii i současnosti a následného srovnání případných změn, a polemizování nad tím, proč tyto změny vůbec vznikly.

V první části své práce jsem se snažil zjistit veškeré informace o nekalé soutěži a obchodním tajemství, nejvíce pak z archivních pramenů, díky kterým jsem v poslední části práce docílil určitému srovnání, které jsem prováděl chronologicky, jak dané zákony vznikaly a zanikaly a také jak se v průběhu doby měnily.

Druhá část mé práce pak spočívala v podrobnějším popsání ochrany obchodního tajemství v současnosti. Nynější problematika ochrany je velmi zdlouhavá, hlavně při řešení soudních sporů, kdy proces mnohdy trvá i několik let a vývoj technologií jde tak rychlým způsobem dopředu, že už se jakákoli ochrana míjí účinnosti.

Jak je patrné z mého výkladu, ochrana obchodního tajemství a hlavně jeho definice nikdy nebyla dokonalá. Dříve nebyla definována vůbec, dnes je vymezení toho pojmu rozsáhlejší. Jsou zde ale jisté mezery například u nevyjasněného vztahu mezi obchodním tajemstvím a know-how.

Má práce byla vypracována k nynějšímu právnímu stavu, tedy k první polovině roku 2012. Nebylo jednoduché získat veškeré historické podklady určené k mé práci, jelikož ne všechny archivní doložky se dochovaly a také ke spoustě z nich jsem neměl přístup.

Seznam použité literatury a pramenů

Monografie

- [1] ČADA, Karel. *Konw-how a obchodní tajemství*. 1. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví 2010. 284 s. ISBN 978-80-7282-087-0.
- [2] ELIÁŠ, Karel. a kol. *Kurs obchodního práva. Úvodní a obecná část. Soutěžní právo*. Praha: C. H. Beck, 2007. 535 s. ISBN 978-80-7179-781-4
- [3] HAJN, Petr. *Právo nekalé soutěže*. Brno: Masarykova univerzita - právnická fakulta, 1994. 146 s. ISBN: 80-210-0923-3.
- [4] ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 315 s. ISBN 978-80-7357-505-2.
- [5] SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. 2. vyd. Praha: LexisNexis, 2007. 216 s. ISBN 80-86920-08-9.
- [6] ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1447 s. ISBN 978-80-7400-354-7.

Historická literatura

- [7] HAMANN, Leopold a kolektiv. *Soutěžní právo ČSR*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1938. Archiv města Ostravy
- [8] OTTIS Rudolf, JUDr. *Naše živnostenské právo*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linart, 1947. Archiv Města Ostravy.
- [9] SKÁLA, Karel. *Nekalá soutěž. Její podstata a stíhání podle zákona ze dne 15. Července 1927, č. 111 Sb. z. a n.* Praha: Praetor, 1927.
- [10] STUNA, Stanislav a kolektiv. *Hospodářské právo*. Praha: Orbis. 1967. Archiv města Ostravy.
- [11] ŠEVČÍK, Václav. *Rádce živnostníků. Praktická příručka pro živnosti a obchod*. Praha: Nákladem vlastním, 1931. Archiv města Ostravy.

Právní předpisy

[12] Sbírka zákonů Československé socialistické republiky. Sbírka zákonů č. 20/1965. Praha: Knihtisk 1, národní podnik. Městský archiv v Ostravě. Signatura E87/57, Inv. čís. 1350.

[13] Zákon č. 277/1859 ř.z., Císařský patent

[14] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

[15] Zákon č. 412/2005 Sb., o utajovaných informacích, ve znění pozdějších předpisů

[16] Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

[17] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

[18] Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů

[19] Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci

[20] Zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník.

Elektronické zdroje

[21] OFICIÁLNÍ PORTÁL PRO PODNIKÁNÍ A EXPORT. *Nekalá soutěž* [online]. 2010 [cit. 2010-06-18]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/nekala-soutez-opu/1000818/49059/>

[22] SBÍRKA ZÁKONŮ, JUDIKATURA, PRÁVO. *Obchodní tajemství a jeho zákonné znaky* [online]. 2007 [cit. 2007-12-18]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-a-jeho-zakonne-znaky-47530.html>

[23] SBÍRKA ZÁKONŮ, JUDIKATURA, PRÁVO. *Obchodní tajemství a jeho porušování* [online]. 2008 [cit. 2008-04-02]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-a-jeho-poruvovani-53919.html>

[24] SBÍRKA ZÁKONŮ, JUDIKATURA, PRÁVO. *Co se rozumí pojmem „obchodní tajemství“?* [online]. 2005 [cit. 2005-07-04]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/obchodni-tajemstvi-a-jeho-poruvovani-53919.html>

Seznam zkratek

apod. - a podobně

č. - číslo

ČR - Česká republika

Kč - Koruna česká

str. - strana

Sb. - sbírka

tzn. - to znamená

vyd. – vydání

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11. 5. 2012

.....
Dušan Antel

Seznam příloh

Příloha č. 1: Smlouva – Obchodní tajemství

Příloha č. 2: Smlouva – Mlčenlivost